

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Education
in Teaching Social Studies, Faculty of Education Silpakorn University

สรภัส น้าสมบุรณ์ (Sorapas Namsomboon)^{*}

สมประสงค์ น่วมบุญลือ (Somprasong Nuamboonlue)^{**}

อนงค์พร สมานชาติ (Anongpon Samanchart)^{**}

อนัน ปันอินทร์ (Anan Punin)^{***}

ชัยรัตน์ โตศิลา (Chairat Tosila)^{***}

กัลยา เทียนวงศ์ (Kanlaya ienwong)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร/ อาจารย์ผู้สอน และ 3) ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ นักศึกษา และแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาพรวมของอาจารย์ และนักศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการของหลักสูตรมี

^{*} อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Lecturer Dr., School of Teaching Social Studies, Silpakorn University.

^{**} รองศาสตราจารย์

Associate Professor

^{***} อาจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Lecturer Dr., School of Teaching Social Studies, Silpakorn University.

ความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร พบว่า 2.1) ด้านบริบทของหลักสูตรอาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) หลักสูตรต้องมีความทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยี และบริบททางด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับนานาชาติ (2) ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษา และสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติได้จริง 2.2) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ารายวิชาควรมุ่งเน้นพัฒนานวัตกรรมที่ครอบคลุมสาระทางสังคมศึกษา และควรกำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม อีกทั้งนักศึกษามีข้อเสนอแนะคือควรให้นักศึกษาได้สามารถเลือกรายวิชาเลือกได้ตามความสนใจ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และควรจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ทั่วถึง นอกจากนี้ อาจารย์และ ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะถึงการจัดให้มีห้องสมุดประจำคณะ 2.3) ด้านกระบวนการของหลักสูตร อาจารย์มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาระบบและกลไกในการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และนักศึกษาได้เสนอถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยการศึกษานอกสถานที่ และ 2.4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร อาจารย์มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาระบบและกลไกให้นักศึกษาจบตามระยะเวลาหลักสูตร

Abstract

This study was conducted in evaluative research. The objectives of the study were 1) to evaluate the curriculum on master degree program of education in Teaching Social Studies, Silpakorn University by assessing curriculum context, input, process, and mid-program product factors; and 2) to study guidelines for curriculum development on master degree program of education in Teaching Social Studies. Research samples comprised 1) students of teaching social studies program, 2) curriculum lecturers, and 3) executives of Faculty of Education. Data were collected by a curriculum evaluation questionnaire for students and lecturers as well as an interview form was used for executives, lecturers, and students. Data were analyzed using descriptive statistics; frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of the study were as follows.

1. The overall curriculum evaluation result in perspective of lecturers and students showed high level of suitability. To consider in component factors, it was found input factor showed the highest level while curriculum context, process and product factors showed high level respectively.

2. The guidelines for curriculum development on master degree program of education in Teaching Social Studies gathered from administrators, teachers and students are as follows. 2.1) For curriculum context factor indicated recommendations for (1) a modern curriculum which is consistent with technology and social change context as well as with Social Studies curriculum of international and (2) a curriculum which emphasized on students' knowledge, skills and Social Studies instructional profession and application. 2.2) For curriculum input factor indicated recommendations for subjects provided in the program must develop students' Social Studies concept and have proper credits, students have free selection for elective subjects of their interested, advisors should provide variety channels for thesis consults, and internet system should be available in classroom and faculty library. 2.3) For curriculum process factor, teachers recommended the development of system and mechanism for students' thesis monitoring, also students recommended field trip learning activities. 2.4) For curriculum output factor, teachers recommended for system development and protocol for graduation timeline.

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันบริบทของสังคมโลกและการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ.2565 คือการ “ยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ” (กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) ที่ได้กล่าวถึงภาพอนาคตของสังคมโลกและสังคมไทยที่มีผลกระทบต่ออุดมศึกษาไทยในปี 2559 ว่าประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมาก ขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการอุดมศึกษา ทั้งนี้อุดมศึกษาต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในประเด็นที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้เตรียมความพร้อมให้ดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548 ได้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถ

ระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์โครงสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

องค์ความรู้ของศาสตร์แต่ละสาขาได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของโลกประกอบด้วยความคาดหวังในมาตรฐานการศึกษาจากสังคมเพิ่มสูงขึ้นทุกขณะรวมทั้งบทบาทของการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของส่วนต่าง ๆ กำลังทวีความเข้มข้น ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องสัมพันธ์กันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินหลักสูตรต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ ในการติดตามคุณค่าของหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกกรอบของการใช้หลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้หลักสูตรมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของโลกสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันการประเมินหลักสูตรจะต้องให้สารสนเทศที่สามารถรองรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งจากผู้ประเมินภายในและภายนอก (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545)

การประเมินหลักสูตรมีขอบเขตต่างๆ ที่จะต้องทำการประเมินกว้างขวางมาก ดังนั้นวิธีการประเมินหลักสูตรจึงต้องได้รับการวิเคราะห์และออกแบบให้สามารถที่จะประเมินได้ครบถ้วนในขอบข่ายสาระทั้งหมดรูปแบบต่างๆ ที่จะใช้ในการประเมินผลมีอยู่หลายรูปแบบ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการประเมินรูปแบบชิป (CIPP model) ของสตีฟเฟิลบีม Stufflebeam ที่เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2553: 30-35) ได้แก่ 1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นโยบายขององค์กร มูลนิธิ สมาคม ความต้องการของชุมชน การตีตราของสังคม ความคาดหวังของผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต แผน วิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น 2) การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกหรือไม่ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ/ คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน/ จำนวน คุณภาพของผู้เรียน/พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุ/ อุปกรณ์/ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา เป็นต้น 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดเด่นจุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของการ

ดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิถีต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลายๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพศึกษา เป็นต้น และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มาน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธกับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรม

สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จึงจำเป็นต้องมีการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ของหลักสูตรเนื่องจากการดำเนินงานยังไม่ครบวงจรของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายในระยะเวลา 5 ปี โดยมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา เพื่อให้ทราบการดำเนินการของหลักสูตร ตลอดจนศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการดำเนินการของหลักสูตร เพื่อจะได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อันจะเป็นการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยเป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบชิป (CIPP model) ของสตัฟเฟิลบีม Stufflebeam, 1971) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ความสอดคล้องกับนโยบายต่างๆ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณวุฒิ ผลงานของอาจารย์ผู้สอน คุณสมบัติของผู้เรียน การสอบคัดเลือก วัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนของหลักสูตรของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตรของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร โดยเป็นการประเมินคุณภาพนักศึกษาทั้งด้านความรู้ความสามารถของบัณฑิต และคุณลักษณะของนักศึกษาของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้จากแบบสอบถาม เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่กำลังศึกษารายวิชาอยู่ในชั้นปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 38 คน และได้รับการตอบกลับ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 11 คน และได้รับการตอบกลับจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73

2) การเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้จากการสัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่กำลังศึกษารายวิชาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 5 คน และผู้บริหารประกอบด้วย คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ รองคณบดีฝ่ายบริหาร รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาเป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเด็นการประเมินในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และ 2) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) โครงสร้างของหลักสูตร 2) รายวิชาในหลักสูตร 3) อาจารย์ 4) คุณสมบัติผู้เรียนและการสอบคัดเลือก และ 5) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวัสดุอุปกรณ์

3. การประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน 2) กระบวนการเรียนรู้และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และ 3) กระบวนการด้านการวัดและการประเมินผล

4. การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินคุณภาพของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำ/ อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาเป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเด็นการประเมินในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และ 2) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) โครงสร้างของหลักสูตร 2) รายวิชาในหลักสูตร 3) อาจารย์ 4) คุณสมบัติผู้เรียนและการสอบคัดเลือก และ 5) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวัสดุอุปกรณ์

3. การประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน 2) กระบวนการเรียนรู้และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา 3) การวัดและการประเมินผล 4) การบริหารหลักสูตร และ 4. การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินคุณภาพของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้แบบสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังศึกษา และผู้บริหาร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ตามแนวคิด Best (1981) ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปประเด็นสำคัญ และนำเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของอาจารย์ ตอนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของนักศึกษา และ ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของอาจารย์

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของอาจารย์ จำแนกผลการประเมินหลักสูตรฯ เป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการของหลักสูตร และด้านผลผลิตของหลักสูตร โดยรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินภาพรวมของหลักสูตร

ข้อคำถาม	Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
ด้านบริบทของหลักสูตร				
1 บริบทด้านความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน	4.21	0.59	มาก	2
2. บริบทด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.42	0.66	มาก	1
รวมด้านบริบทของหลักสูตร	4.31	0.55	มาก	3
ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร				
1. ปัจจัยนำเข้าด้านโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.77	0.40	มากที่สุด	2
2. ปัจจัยนำเข้าด้านรายวิชา	4.43	0.37	มาก	5
3. ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์	4.75	0.32	มากที่สุด	3
4. ปัจจัยนำเข้าด้านคุณสมบัติผู้เรียนและการสอบคัดเลือก	4.96	0.12	มากที่สุด	1
5. ปัจจัยนำเข้าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์	3.67	0.83	มาก	4
6. ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณในการผลิตบัณฑิต	4.20	0.46	มาก	6
รวมด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร	4.46	0.30	มาก	2
ด้านกระบวนการของหลักสูตร				
1. กระบวนการด้านการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน	4.49	0.41	มาก	3
2. กระบวนการด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.14	0.66	มาก	4
3. กระบวนการด้านการวัดและประเมินผล	4.50	0.48	มากที่สุด	2
4. กระบวนการด้านการบริหารหลักสูตร	4.76	0.23	มากที่สุด	1
รวมด้านกระบวนการของหลักสูตร	4.47	0.36	มาก	1
ด้านผลผลิตของหลักสูตร	4.19	0.52	มาก	4
รวมทุกด้าน	4.36	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.39$, $S.D.=0.36$) ซึ่งเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า พบว่าด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือด้านกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($M=4.47$ $S.D.=0.36$) รองลงมาได้แก่ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($M=4.46$ $S.D.=0.30$) ด้านบริบทของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($M=4.31$ $S.D.=0.55$) และด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($M=4.19$ $S.D.=0.36$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของนักศึกษา

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของนักศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการของหลักสูตร และด้านผลผลิตของหลักสูตร โดยรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินภาพรวมของหลักสูตร

ข้อคำถาม	Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
ด้านบริบทของหลักสูตร				
1 บริบทด้านความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน	4.49	0.62	มาก	2
2. บริบทด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.64	0.49	มากที่สุด	1
รวมด้านบริบทของหลักสูตร	4.56	0.52	มากที่สุด	2
ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร				
1. ปัจจัยนำเข้าด้านโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.55	0.56	มากที่สุด	3
2. ปัจจัยนำเข้าด้านรายวิชา	4.54	0.41	มากที่สุด	4
3. ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์	4.82	0.30	มากที่สุด	1
4. ปัจจัยนำเข้าด้านคุณสมบัติผู้เรียนและการสอบคัดเลือก	4.72	0.51	มากที่สุด	2
5. ปัจจัยนำเข้าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์	4.26	0.62	มาก	6
6. ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณในการผลิตบัณฑิต	4.51	0.65	มากที่สุด	5
รวมด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร	4.55	0.35	มากที่สุด	3
ด้านกระบวนการของหลักสูตร				
1. กระบวนการด้านการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน	4.63	0.43	มากที่สุด	1
2. กระบวนการด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.32	0.58	มาก	4
3. กระบวนการด้านการวัดและประเมินผล	4.58	0.48	มากที่สุด	2
4. กระบวนการด้านการทำวิทยานิพนธ์	4.45	0.52	มาก	3
รวมด้านกระบวนการของหลักสูตร	4.49	0.43	มาก	4
ด้านผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร	4.57	0.43	มากที่สุด	1
รวมทุกด้าน	4.54	0.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.54$, $S.D.=0.38$) ซึ่งเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า พบว่าด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.57$, $S.D.=0.43$) รองลงมาได้แก่ด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.56$, $S.D.=0.52$) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.55$, $S.D.=0.35$) และด้านกระบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M=4.49$, $S.D.=0.43$) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษากับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาในภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
จำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา และภาพรวมทั้งของอาจารย์และนักศึกษา

องค์ประกอบของ การประเมิน หลักสูตร	ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ N = 8 คน				ระดับความคิดเห็นของ นักศึกษา N = 34 คน				ระดับความคิดเห็นภาพรวม N = 42 คน			
	Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับ ที่	Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับ ที่	Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับ ที่
1. ด้านบริบท (C)	4.31	0.55	มาก	3	4.56	0.52	มากที่สุด	2	4.44	0.02	มาก	3
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (I)	4.46	0.30	มาก	2	4.55	0.35	มากที่สุด	3	4.51	0.04	มากที่สุด	1
3. ด้านกระบวนการ (P)	4.47	0.36	มาก	1	4.49	0.43	มาก	4	4.48	0.05	มาก	2
4. ด้านผลผลิต (P)	4.19	0.32	มาก	4	4.57	0.43	มากที่สุด	1	4.38	0.08	มาก	4
สรุปภาพรวม	4.36	0.36	มาก		4.54	0.38	มากที่สุด		4.45	0.01	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรภาพรวมทั้งของอาจารย์และนักศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M=4.45$, $S.D.=0.01$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.51$, $S.D.=0.04$) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($M=4.48$, $S.D.=0.05$) ปัจจัยด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($M=4.44$, $S.D.=0.02$) และปัจจัยด้านผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($M=4.438$, $S.D.=0.08$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สามารถสรุปได้ดังตารางที่

ตารางที่ 4 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ในภาพรวมของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรฯ	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา
ด้านบริบทของหลักสูตร - ด้านความเหมาะสมกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน		1.หลักสูตรฯ ควรมีความทันสมัย (Education 4.0 และการจัดการอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล) สอดคล้องกับหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับนานาชาติ และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	1. ควรปรับหลักสูตรฯ และรายวิชาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและบริบททางด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นความเป็นสากล และการเป็นประชาคมอาเซียน
ควรพิจารณาถึงความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และบริบททางด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับนานาชาติ			
- ด้านความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.หลักสูตรฯ ควรมุ่งเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะ	1.หลักสูตรฯ ควรมุ่งเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษา และทักษะในศตวรรษที่ 21	1. หลักสูตรควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการสอนสังคมศึกษา ที่จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนได้จริง
วัตถุประสงค์หลักสูตรควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการสอนสังคมศึกษา ที่จะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง			
ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร - ด้านโครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา		1. ความเหมาะสมในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ทั้งโครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมดวิชาพื้นฐานและหมวดวิชาเฉพาะด้าน 2. รายวิชาควรมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการค้นคว้าหรือมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา และสอดคล้องกับปัจจุบัน ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทางสังคมศึกษา มีการบูรณาการการสอนสังคมศึกษาในหมวดวิชาพื้นฐาน	1. ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาและการลำดับรายวิชา 2. การปรับรายวิชา และการให้นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาเลือกได้ตามความสนใจ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

1. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาและการลำดับรายวิชาให้เหมาะสม			
2. การปรับรายวิชาให้ครอบคลุมสาระทางสังคมศึกษา และการให้นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาเลือกได้ตามความสนใจ			
- ด้านการรับนักศึกษา		1.ควรมีจำนวนนักศึกษาที่เหมาะสมในหลักสูตร	
การรับสมัครควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และช่องทางการประชาสัมพันธ์			
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรฯ	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา
- ด้านอาจารย์		1.อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์	1.ควรมีช่องทางที่หลากหลายและเวลาในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์
ควรมีช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์			
ปัจจัยนำเข้าด้านคุณสมบัติของผู้เรียนและการสอบคัดเลือก			1.การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนและการสอบคัดเลือกมีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และช่องทางการประชาสัมพันธ์
ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร แนวทางปัจจัยนำเข้าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์	1.ควรมีระบบสนับสนุนทางวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า รวมถึงแนวคิดในการจัดทำห้องสมุดประจำคณะ	1.ควรมีระบบสนับสนุนทางวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า รวมถึงห้องสำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษา และห้องสมุดประจำคณะ	1.ควรมีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ทั่วถึง 2. ควรมีสถานที่สำหรับนักศึกษาทำงานพักผ่อนเอื้อต่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ควรให้มีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ทั่วถึง รวมถึงห้องสำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษา และห้องสมุดประจำคณะ			
ด้านกระบวนการของหลักสูตร กระบวนการด้านการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน และการเรียนรู้ของนักศึกษา	1.ควรมีระบบ กลไกในการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา	1. การจัดการเรียนรู้ควรมีการศึกษานอกสถานที่ ทั้งในและต่างประเทศ 2. ควรมีการออกแบบโครงการ/ กิจกรรม/ รายวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ พัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์ สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เขียนรายงานการวิจัย และเขียนบทความวิจัย 3. ให้มีการแต่งตั้งกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผ่านมติของกรรมการ บริหารหลักสูตร 4. ให้มีระบบในการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา	1.การจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีการศึกษา 2. ควรมีการออกแบบระบบในการกำกับติดตามความก้าวหน้าของศึกษานอกสถานที่
1. การจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และควรมีการศึกษานอกสถานที่ 2. การมีระบบและกลไกในการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา			
ด้าน ผล ผลิ ต ของหลักสูตร			1.ออกแบบระบบและกลไกให้นักศึกษาจบตามระยะเวลาหลักสูตร
การมีระบบและกลไกในให้นักศึกษาจบตามระยะเวลาหลักสูตร			

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาในภาพรวมของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ได้ดังนี้

1) ด้านบริบทของหลักสูตรอาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) หลักสูตรต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับเทคโนโลยี และบริบททางด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับนานาชาติ และ 2) ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษา และสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติได้จริง

2) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะ ได้แก่ รายวิชาควรมุ่งเน้นพัฒนาโน้ตที่ครอบคลุมสาระทางสังคมศึกษา และควรกำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม อีกทั้งนักศึกษามีข้อเสนอแนะคือควรให้นักศึกษาได้สามารถเลือกรายวิชาเลือกได้ตามความสนใจ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และควรจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ทั่วถึง นอกจากนี้อาจารย์และผู้บริหารมีข้อเสนอแนะถึงการจัดให้มีห้องสมุดประจำคณะ

3) ด้านกระบวนการของหลักสูตร อาจารย์มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาระบบและกลไกในการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และนักศึกษาได้เสนอถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยการศึกษานอกสถานที่

4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร อาจารย์มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาระบบและกลไกให้นักศึกษาจบตามระยะเวลาหลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ ผลการประเมินหลักสูตรฯ โดยภาพรวมของอาจารย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และไปในทางเดียวกันกับผลการประเมินหลักสูตรฯ โดยภาพรวมของนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรฯ เป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำหลักสูตรฯ อีกทั้งในหลักสูตรยังได้มีการกำหนดระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์และการประเมินผล หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา การพัฒนาอาจารย์ การประกันคุณภาพไว้อย่างครอบคลุมแล้วในหลักสูตร และมีกระบวนการกำกับ ติดตาม ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับโบแฮมพ์ (1981) ที่ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตรนั้นมีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดบุคลากร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร กระบวนการประเมินผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหลักสูตร เป็นการมองที่เน้นกระบวนการ และผลผลิตจากกระบวนการนั้นๆ

ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรของอาจารย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และไปในทางเดียวกันกับผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรของนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในกระบวนการจัดทำหลักสูตร ได้มีการศึกษานโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาของชาติ ทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ และหลักสูตรสังคมศึกษาของชาติ และนานาชาติ และมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จึงส่งผลให้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน บ่งบอกถึงคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาทางการสอนสังคมศึกษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่กล่าวว่า “หลักสูตรฯ ควรมุ่งเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษา และ

ทักษะในศตวรรษที่ 21” และ “หลักสูตรควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการสอนสังคมศึกษา ที่จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนได้จริง”

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรของอาจารย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และไปในทางเดียวกันกับผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรของนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านคุณสมบัติผู้เรียนและการสอบ และปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ในหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีความรู้ ประสบการณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่ได้กล่าวว่า “อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ และมีความเชี่ยวชาญ” และ “อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี” แต่อย่างไรก็ตามพบว่าผลการประเมินปัจจัยนำเข้าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ เป็นด้านที่มีลำดับต่ำที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการที่ห้องเรียนขาดเทคโนโลยี เช่นอินเทอร์เน็ต และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเป็นข้อจำกัดต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกันทั้งความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ควรมีระบบสนับสนุนทางวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า รวมถึงแนวคิดในการจัดทำห้องสมุดประจำคณะ” “ควรมีระบบสนับสนุนทางวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า รวมถึงห้องสำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษา และห้องสมุดประจำคณะ” และ “ควรให้มีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ทั่วถึง และควรมีสถานที่สำหรับนักศึกษาทำงานพักผ่อนเอื้อต่อการเรียนการสอน”

ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรของอาจารย์ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการของหลักสูตรเป็นด้านที่มีลำดับสูงที่สุด ทั้งในประเด็นกระบวนการด้านการบริหาร กระบวนการด้านการวัดและประเมินผล กระบวนการด้านการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน และกระบวนการด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนศิริ เข้มราช และคณะ (2558) ที่พบว่าผลการประเมินด้านกระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับนิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามมีความไม่สอดคล้องกันของผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรของนักศึกษา พบว่าด้านกระบวนการของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับต่ำที่สุด โดยเฉพาะด้านกระบวนการด้านการทำวิทยานิพนธ์ และกระบวนการด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนในหลักสูตรฯ เป็นนักศึกษาที่ทำงานประจำมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการทำงานค่อนข้างมาก ในบางครั้งจึงไม่สามารถเรียนและทำวิทยานิพนธ์ได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนมีความเหมาะสมแล้ว แต่การเรียนรู้ของผู้เรียนเองที่ไม่

สามารถทำตามได้เต็มที่จากภาระงานและการเดินทางไปกลับของผู้เรียนในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทุ่มเทให้กับงานที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมายได้อย่างเต็มที่”

ผลการประเมินด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แก่ ผลการประเมินด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตรของอาจารย์ เป็นด้านที่มีลำดับต่ำที่สุด เนื่องจากการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้เป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร และนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา จึงทำให้ในมุมมองของอาจารย์ในด้านนี้ยังไม่เห็นผลผลิตที่ชัดเจนมากนัก และนักศึกษาส่วนใหญ่ยังสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาในหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “ควรมีระบบและกลไกในการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา”

แต่อย่างไรก็ตามมีความไม่สอดคล้องกันของผลการประเมินด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตรของนักศึกษา พบว่าด้านผลผลิตระหว่างระหว่างทางของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นด้านที่มีลำดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนแล้วสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษา และการทำวิจัยของตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา ดาสา และคณะ (2553) พบว่าผลการประเมินในด้านผลผลิต บัณฑิตและนิสิตมีความพึงพอใจต่อตนเองในด้านความรู้ ด้านความสามารถในการสอน ด้านความสามารถในการวิจัย ความเป็นผู้นำ การพัฒนาตนเองและสังคม ในระดับมาก สำหรับด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และผลการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันยังเป็นด้านที่ต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทั้งปัจจัยภายใน ทั้งในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน ปัจจัยภายนอก ทั้งในด้านโอกาส และอุปสรรค อีกทั้งควรพิจารณาถึงสภาพการณ์ด้านเทคโนโลยี บริบททางด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในบริบทชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวัสดุอุปกรณ์เป็นด้านที่ต่ำที่สุด โดยการที่ห้องเรียนขาดเทคโนโลยี เช่นอินเทอร์เน็ต และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ เพราะการเรียนรู้ในปัจจุบันเทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินการจัดหาระบบสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พร้อมใช้งาน ทั้งในห้องเรียน และบริเวณโดยรอบ อีกทั้งควรมีแหล่งค้นคว้า โดยเฉพาะห้องสมุดของคณะเพื่อรวบรวมหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยทางการศึกษา รวมถึงสถานที่สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

3. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าด้านรายวิชาในหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในประเด็นการจัดรายวิชาและเนื้อหาวิชา ยังมีผลการประเมินต่ำกว่าในด้านอื่นสอดคล้องกับผลการประเมินที่แสดงถึงข้อเสนอแนะในประเด็นความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาและการลำดับรายวิชา ดังนั้นควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชา และควรพิจารณาถึงลำดับรายวิชาในแผนการศึกษา และรายวิชาเลือกที่ครอบคลุมสาระทางสังคมศึกษา และให้ผู้เรียนสามารถเลือก เรียนได้ตามความสนใจ

4. จากผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตร ในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนรู้ที่เรียนรู้นอกสถานที่ ดังนั้นในการกำหนดรายวิชาในหลักสูตรจึงควรจัดให้มีรายวิชาที่จะมีการศึกษานอกสถานที่ อีกทั้งในการออกแบบการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ อาจารย์ผู้สอนควรคำนึงถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกตามธรรมชาติของเนื้อหาและรายวิชานั้นๆ

5. ผลการประเมินด้านผลผลิตระหว่างของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาในหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นควรมีระบบและกลไกในการกำกับติดตามความก้าวหน้า และระบบกลไกในการกำกับติดตามการสำเร็จการศึกษาให้เป็นตามระยะเวลาในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน เช่น แนวคิด BALANCED SCORECARD (BSC) เพื่อประเมินให้ในมุมมองที่เพิ่มเติม เช่น มุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และศึกษาการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นเพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2. เมื่อหลักสูตรฯ ดำเนินการครบรอบของหลักสูตรควรมีการประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมถึงผลกระทบจากการจัดหลักสูตร อีกทั้งควรประเมินกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มให้ครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤติมา เหมวิภาต. 2551. การพัฒนาตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และรูปแบบการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กรอุษา ศรีสุวรรณ. (2552). การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน (2558). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา
พ.ศ.2557. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
อสิณเพรส.
- โชติ เพชรชื่น. (2525). เทคนิคการประเมินหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศนา แคมมณี. (2544). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ. (2551). รายงานการวิจัยประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิสาร์ตัน ศิลปเดช “การประเมินหลักสูตร(2536). กรอบแนวคิดในการประเมิน.กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปทีป เมธาคุนวุฒิ. (2532). หลักสูตรอุดมศึกษาไทย: การประเมินและการพัฒนา.กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชกิจจานุเบกษา (2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. 2558. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 259 ง
- วิชัย วงษ์ใหญ่ . (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- สมหวัง พินยานุวัฒน์. (2544). รวบรวมบทความการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์ .(2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565).**

(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11**

(พ.ศ. 2555 – 2559) (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร คุณานุสร. (2523). **หลักสูตรและการสอน.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสี (2553). **การประเมินหลักสูตร : หลักการและปฏิบัติ .** วารสารวัดผลการศึกษา.

อาบทิพย์ กาญจนวงศ์. (2536). **การประเมินหลักสูตรมหำบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรสถาบัน**

เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. ปริญญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

Stufflebeam D. L. and Shinkfield A. J. (2007). **Evaluation theory, models & applications.** CA :
Jossey - Bass.